

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 5 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Li-govih ulicah števil. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Sočutje naše.

Sočutje ali (simpatija) je dvojno; izvira namreč iz hvaležnosti ali iz sorodstva ali prijateljstva. Prvo je pridobljeno, drugo naravno. Kar velja o posameznih osebah ali družinah, to velja popolnoma tudi o narodih, ker narodi niso nič drugega ko večje družine.

Ako ima kak narod sočutje do drugega, ima ga zavoljo enake narodnosti ali sorodnega plemena, ali pa iz hvaležnosti za prejete dobrote, večkrat tudi zato, ker se od njega za-se še kaj dobrega nadja.

Sočutje Jugoslovanov do Rusov izvira iz vseh teh vzrokov, posebno pa še iz nade do boljše prihodnosti. Dozdaj s svojim sočutjem nismo bili posebno srečni, t. j. narodom, kterim smo dobro želeli, se je večinoma slabo godilo.

Že l. 1854 smo želeli turškim Slovanom ki so vzdignili orožje za svoje človeško pravo, in njihovemu pokrovitelju Rusu zmago; naše želje se niso spolnile, Rus je bil odbit in Slovani potlačeni nazaj v turško sužnost. Za tem smo imeli l. 1859 sami vojsko z Lahom, ki pa zopet ni bila srečna za Avstrijo. L. 1866 je prišla vojska z Lahom in Prusi. Ker smo zvesti Avstriji, je bila naša želja ta, da bi avstrijsko orožje zmagalo na obeh straneh. Ali čeravno je naša južna armada bila zmagovita, je na severu zmagel Prus in ta zmaga je podrla vse dobre nasledke zmage na Laškem in tako je Avstrija zgubila svoj najlepši kos, s kterim je prišlo tudi veliko naših bratov pod laško žeslo, ki za njihovo narodnost nima nobenega razuma in ki se bodo sčasoma vtopili v laškem morju.

Pride l. 1870 in ž njim nemško-francoška vojska. Avstrija je takrat sicer bila neutralna, al narodi njeni so vendar kazali sočutje, Nemci in Madjari do Prusov, slovenski narodi pa do Francozov. Sočutje Nemcev do svojih bratov je bilo popolnem naravno, nenaravno pa sočutje Madjarov do Prusov, takrat očitnih sovražnikov Avstrije; to sočutje — to se sme reči — je izviralo iz sovraštva do Avstrije, ktero Madjari kažejo pri vsaki priliki. Naše sočutje ni bilo sicer naravno, ker od Francozov nam ni nič posebnega pričakovati, vendar je bilo opravičeno že zato, ker so naši nasprotniki in zatiralci, Madjari in tako znani nemški „liberalci“ držali s Prusi. Ali tudi takrat naše sočutje ni bilo srečno, triumfovali so naši nasprotniki, mi pa smo morali tolažiti se z nado, da bo tudi za nas enkrat posijalo solnce.

V tem smo imeli tudi doma bitve, ne sicer krvavih, pa vendar hude. Tudi pri teh je bila sreča večkrat nemila, kakor mila, ker so naši nasprotniki ravnali po načelu igralcev „corriger la fortune“ — srečo obrniti na pravo pot, če sama noče priti. Toda tudi take „nesreče“ nas niso potlačile, ker vsak človek upa, dokler živi. Sovražniki naši so nam vzeli do malega vse, le upanja ne.

Pričela se je jugoslovska vstaja in naše sočutje se je obrnilo našim bratom po krvi, jeziku in trpljenju. Ali žalost nas je sprehajala, ko smo videli hud nasprotni veter v Avstriji, ki je v prvi vrsti poklicana bila razvozljati zmedeno štreno na jugu. Ta štrena mora biti razmotana in ker se vsled premočnega čeravno

protinaravnega, nemško-liberalnega in madjarskega vpliva Avstrija ni lotila je, lotila se je tega blaznega dela Rusija, in zato se je naše sočutje nagnilo k nji. S konca se je kazalo, kakor da bi ž njim imeli spet nesrečni biti; turško orožje je zmagovalo in naši nasprotniki so se nam jeli posmehovati. Toda naše zaupanje v pravično reč in rusko moč ni upadlo, zlasti ne ko se je naš presvitli cesar javno spoznal za prijatelja in zaveznika cara ruskega.

In takrat je vendar obveljala naša, ta pot smo srečni s svojim sočutjem, nasprotniki naši pa so osramoteni. Štrena na jugu še ni razmotana, ali motovila se vrte in menda jih ne bo nihče več ustavil. To, kar se zdaj godi, nam je zadostno odškodovanje za vse dozdej nespolnjene želje, kajti očitno je, da to tudi za naše notranje Slovanom ne kaj prijazne razmere ne bo ostalo brez uspeha. Če kedaj, nam gre zdaj po volji, ko vidimo, kako Rus preganja in uničuje sovražnika vseh Slovanov, vsake kulture od mesta do mesta in osvoboduje brate naše. Naj se jeze in srde jokajo Madjari in drugi zatiralci Slovanov v Avstriji — tega, kar mora priti, ne bodo ustavili. Kedar bo polomesec pobegnil iz Evrope, prikazala se bo tudi nam zarija davno zaželjene boljše prihodnosti in sovražniki naši bodo potrti. Zato je popolnoma opravičeno sočutje naše do Rusov — prvič zavoljo nas, drugič zavoljo naših bratov na jugu.

„Post tot nubila Phöbus — po toliko hudih vremenih vendar enkrat jasno“ —

Špielfeldski grof pa Črni Jaka.

(Po narodni pripovedki zapisal J. Gombarov.)

(Dalje.)

Pred gozdom sem se pač ozrl naprej in nazaj, malo posluhnil, ali je vse varno, in želel sem, da bi mesto podkev imel konj mehke nogovice. Toda po mehki ilovnati zemlji konj ni ravno ropota delal, in tako sem srečno prijezdil sred gozda. Ondi pa naenkrat zaslišim tako žalostno javkanje in jokauje, da so mi vsi lasje po koncu vstali in roki ste mi tako trepetale, da bi bil z obema samokresoma gotovo na tri stopinje vola zgrešil. „O jaz ubogi revež! O neskončno usmiljeni Bog, ali se ne boš mene usmilil in poslal krščeno dušo, ki mi bo pomagala, da tukaj ne zmrznem. O moje uboge noge, o moje lepe berglje! No, če pa že moram tu umreti, bodi vendar o Bog! moji duši usmiljen sodnik!“ Tako sem slišal tarnati misleč, da je kak ptujec v gozdu pot zgrešil ter ne ve, ne kod ne kam. Usmiljenje se je v mojem srcu vzbudilo, da srčno jezdil na kraj, od koder sem glas čul, in najdem pod drevesom sključeno človeške bitje. „Kaj vam je?“ vprašam osorno, da bi tresoč glas zatopil. „Ah gospod! usmilite se me“, prosi

mož; „glejte, jaz ubog, plantav „falid“ sem tukaj sedel in vbogaim prosil, kar prilomasti pijani Črni Jaka, vzame moje berglje in jih obesi ondi gor na drevo. Jaz reva z leseno ного pa se še s torišča ne morem geniti brez bergelj.“ Res so na bližnjem drevesu berglje visele, ker se mi siromak v srce usmilil, skočim s konja in dam uzdo njemu v roke, naj konja drži, dokler jaz na drevo po berglje splezam. A komaj sem bil jaz na drevesu, vrže berač od sebe razcapan plajšč in leseno ного ter skoči na konja z dobro poznanim Jakovim glasom govoreč: „Z Bogom, gospod župan!“ Na to je zavriskal in strelil z svojim samokresom v zrak, da bi bil jaz skoraj samega strahu z drevesa pal. Kajon je jezdil naravnost v krčmo po moje križake. Jazen in osramoten splezam z drevesa in domu pridši si še svoje nesreče potožiti nisem upal svoji jezični ženi.“

V zahvalo za to povest se vsi okoli mize zopet glasno nasmejejo, grof pa se je zopet zarotil, da tega človeka hoče spoznati in ga, če se da, v svojo službo dobiti. Po obedu so se gostje zahvalivši se grofu židane volje razšli razve Št. Iljskega župana, ki ni mogel pozabiti belca in svojih 100 križakov.

Grofu ni bilo treba dolgo čakati, da se spozna s Črnim Jakom. Drugo jutro namreč jezdil grof sam v Ernož. Zamišljen je sedel na konju in tuhtal, kaj mu je početi, ker brez vragolij mu je bilo življenje dolgočasno. Iz zamišljenosti ga zdrami konj, ki se mu naglo ustavi. Pred njim namreč leži na cesti čudno opravljen človek, in zdaj eno, zdaj drugo uho na zemljo pritiska, kakor da bi kaj poslušal. „Hej, s poti!“ zakriči grof. Človek na cesti ležeč pa daje z roko in ного znamenja, naj čaka, in grof je iz celega obnašanja videl, da mora nekaj posebnega poslušati.

„Kaj h... pa poslušáš bedak bedasti?“ vpraša grof. Uni pa prst na usta položi in na pol glasno pravi: „Povednji mož obhaja gostijo z morsko deklico in ravno grejo vsi gostje v slovesni procesiji v stekleni grad, kar se tu skoz razpoklino prav lepo vidi.“ Grof je bil strašno radoven. Hitro skoči s konja ler oči in uho nastavi na razpoklino, ravno tako hitro pa uni skoči na konja, ga spodbode ter zdirja grofu iz oči in moči. „To je draga komedija,“ mrmra grof peš gredé v Ernož. Ko pride zvečer tudi domu peš, pravi domačim, da je v Ernožu ptujemu plemenitašu svojega vranca prav drago prodal. Toda že

Cerkveno vradovanje na Hrvatskem.

Iz Štajarskega.

Naši brati Hrvatje so dobili za novo leto lepo božičnico, razglas nadškofijskega zagrebskega ukaza, po kojem cerkveni vradi državno veljavno počeni od novega leta 1878 vradujejo izključljivo v domačem jeziku, le da za tuje kraje vrad. pismu pridenejo drug latinsk iztis. — To je dar, kojega so zedinjeni hrvatski škofje svojemu svečeništvu darovali.

Mi se veselimo z brati Hrvatji s svojega stališča in odbijaje natolcevanje, da cerkvena žurnalistika prezira cerkvene duhovenstvu ljube glasove, ovi razglas objavljamo, in če pomislimo, da je to bilo mogoče v magyar-orzagu pri razmerah enako, če ne više sovražnih zatiranemu slovanskemu življu, se nadejamo, če si tudi ne upamo pravično splošno narodno vradovanje kar od kraja tirjati, da prihodnjič saj kakšna narodna drobtinica tudi nas Slovence zadene.

Marsikateri tehtni glas iz naše razkosane Slovenije, iz vseh posameznih slov. pokrajin o zatiranju in vseskoznem preziranju narodnega jezika na cerkvenem polju smo morali začasno odložiti, mislé, da se nam morda ponudi kakšna ugodna prilika za to, in ta, mislimo, je zdaj prišla, zato tudi nekako vzvišeno ker skupno povzdiguemo svoj glas.

Slovanska duhovščina je enako složna v narodnih načelih kakor hrvatska; izvzemši malo starejih v starem ponemčevalnem dubu izrejenih duhovnikov tudi celo neslovenski mlajši duhovniki — na Koroškem in Goriškem — kakor vsi poštevajaki cenijo pravične federalistične misli do drugojezičnikov in se nad drobtinico narodnih pravic ne spodtikujejo.

Taka drobtinica in ne več bi bila, če se par nemških šematizmov za slovenske duhovnike odstrani in vsaj nadomesti z latinščino, in če bi cerkveni viši vradi uradovali z nižjimi slovenski, sosebno jim pošiljaje cerkvene listove, koje ovi plačujejo, v slovenščini, pridévši jim državne c. ukaze v nemškem originalu.

Tako bi kazalo se ozirati na slovensko duhovščino in na nja splošne želje.

Z bojišča.

Turčija je sprejela ruske pogoje in pooblaščenca njena sta dobila povelje, da naj dotična

drugi dan je prišla resnica na svetlo. Rano namreč prijezdi grofovega vranca miad snažno oblečen človek, izroči konja hlapcu, naj ga v hlev priveže, sam pa je urno stopal po stopnicah naravnost proti grofovim sobam. Hlapci in dekletke so vsi prestrašeni šepetali: „Črni Jaka!“ Bil je res Črni Jaka, ki je včeraj grofu vranca na znani način odvedel, danes pa si prišel h grofu službe iskat. Pridš h grofu se mu globoko nakloni ter reče: „Slišal sem, da želite Črnega Jaka spoznati in celo v svoji službi imeti. Tukaj sem zdaj. Ker pa grofovskemu služabniku ne pristoji, da bi peš prišel v službo, kupil sem včeraj prav ceno vašega vranca, kterege ste gospod grof darovali onemu, ki vam je gostijo povodnega moža z morskou deklenco pokazal.“ Mladenič in način, kako se je predstavil, je bil grofu všeč, in še tisti dan je bil njegov služabnik. In sedaj so se začeli v Špielfeldu dnevi polni smešnih in nemumnih šal, prevzetnih in hudobnih vragolij, kakor bi bil vedno pust, da je sosede že groza obhajala, kaj da bo iz tega. Drug je drugemu nagajal in drug je drugemu hotel prekositi. (Dalje sledi.)

pisma podpišeta. To daje upanje, da bo rusko-turška vojska skoraj končana. Toda še v zadnjem trenutku bi bilo to upanje skoraj splavalo po vodi, ker je bilo angleško brodovje slovesno pozdravljeno te dni prišlo v Dardanele. Pa nevarnost je zopet odstranjena, in angleško brodovje dobilo je povelje, da naj se vrne v besiško luko. Angleži trdijo, da dotični ukaz višjemu poveljniku ni o pravem času prišel v roke, in da se je bilo le vsled te ne ljube zmote brodovje vzdignilo proti Dardanelam.

V bojih od 15. do 17. t. m. je Sulejman paša zgubil skoraj polovico svoje vojne, Rusi pa so v dosedanji vojski vsega skupaj zgubili okoli 100.000 mož. Čerkezom in bažibozukom je policija prepovedala nositi orožje.

V Carigradu je vojna sodnija pričela svoje preiskovanje proti tistim višjim častnikom, ki v vojski niso storili svoje dolžnosti. Prvi pride pred to sodnijo višji poveljnik Ardahanski.

Grška v zadregi.

Čudno se je moralo vsakemu zdeti, zakaj da se Grecija ali Grška skozi cele dve leti, kar vojska trpi, nič ni ganila. Že takrat, ko je Srbija prvič v boj šla l. 1876, naglašal je knez Milan upanje, da se bo tudi hrabra Grecija tega boja vdeležila. Pa Grška je ostala mirna. Ko je Rusija vojsko napovedala, in ko se je celó Rumunija, ki nima nič pridobiti razun samostojnosti, ki nema tlačjenih bratov pod turškim jarmom, ko se je tedaj celó Rumunija pridružila Rusom, smelo se je vendar upati, da bodo tudi Grki na noge stopili, da odrešijo svoje brate. Pa zopet se niso ganili. Ko je naposled Srbija vnovič na bojišče stopila, ko so se tedaj Rumunci, Črnogorci in Srbi bojevali s starim dušmaninom balkanskih kristjanov mislilo se je zopet: zdaj morajo vendar tudi Grki enkrat priti. Pa ni jih bilo; konečno se je sodilo, da hočejo Grki čakati, da Rusi čez Balkan pridejo, in se potem vzdigniti na boj. Pa Gurko je prekoračil Balkan, prekoračil ga je Radecki, toda o Grkih ni bilo ne duha ne sluha! Še le, ko se je začelo o miru govoriti, jeli so se Grki gibati. In zdaj se poročate ob enem dve novici: Turki so mirovne pogoje sprejeli, Grki pa so se za vojsko odločili. Zdaj pridejo pač nekoliko prepozno!

Kaj je vendar vzrok tolike zamude? Grški narod je že davno vojsko zahteval, pa vlada je cincala in cincila, ne vedé, ali bi verovala Rusom ali Angležem. Omenili smo v našem listu že večkrat nakan grške politike. Grki so vse prej, kakor prijatelji Slovanov: z zavistnim očesom gledajo na zmage ruske, srbske in črnogorske, ker se oni imajo za pravne naslednike Turčije, in bi najraje vse podedovali po „bolnem“ možu. Oni bolj sovražijo Slovana, nego Turka, in mnogi Grki v Carigradu in drugodi so glasno izrazili svoje sočutje za turško orožje. Grki so v svoji nevhvaležnosti pač pozabili, da imajo svoje kraljestvo največ po milosti ruski.

Angleška vlada pozna te grške težnje in občutke, zato je v Atinjah diplomativirala (mešetovala), naj se Grška boja ne vdeležuje, ker jej bo tako ali tako pripadla dedšina, katera jej po pravici gre.

Rusi pa tudi poznajo ljube Grke, zato Ignatijev v carigradski konferenciji ni nič omenil o Grkih, češ, če oni o nas nečejo nič vedeti, zakaj bi se mi zanje brigali?! Naj se le sami s Turčijo zmenijo zaradi Tesalije, Krete, Epira in Macedonije! Tako se ruska diplomacija tudi sedaj nič ne zmeni za grške dežele, kar jih je še pod Turkom, in govori le o Bulgariji, Bosni, Srbiji in Rumuniji. To

je čisto naravno. Ali naj slovanska kri za sovražnike slovanske teče?! Grška vlada se je oklepala do zadnjega trenutka Anglije, češ, ta mi bo že pomagala, da ne bom prezirana. Sedaj pa, ko je že vse pri kraji, zdaj ko se že mir dela, in ko Grki vidijo, da Angleži le upijejo, pa nič ne storé, zdaj še le so za potrebno spoznali, da se Turčiji vojska napové, ker sicer javelne pridejo do svoje dedšine. Kajti še bi Grki pri sklepanji miru kaj zahtevali, lahko bi se jim reklo: „Kje pa ste prej bili, ko je kri tekla za svobodo in za uničenje Turčije? Vi ste Turkom prijatelji in niste hoteli z nami v boj, tedaj ostanite pod turško vlado, ki vam je tako všeč! Tak in ne drugačen odgovor bi se jim spodobil. Da bi se temu izognila hoče tudi ona vojsko pričeti s Turkom, pa utegne priti še v velike zadrege zaradi tega in je skoraj že prišla. Vstaja na otoku Kreti in v Tesaliji se je začela; v kraljestvu samem prišlo je na krmilo vojske željno ministerstvo, in se je že izreklo za vojsko ter boje že nekaj vojakov poslalo čez mejo. Greciji je tedaj zelo težavno nazaj stopiti: Turki prijateljstvu Grkov ne bodo neč verovali, in Rusi bodo mir sklenili ne oziraje se na grške želje in težnje. Zna se zgoditi, da vsi zavezniki Grecijo zapusté, morda tudi Angleži, in Grki se bodo morali s Turki sami vojskovati. Turška moč je sicer jako oslABLJENA, vendar je še dvomljivo, ali jej bodo Grki kos ali ne, ker tudi Grecija nema prevelike sile. To bodo imeli potem za svojo zvižajnost, zavist in nevhvaležnost, da bodo od Turkov prav dobro našeškani, dokler se jih kaka evropska velevlast, morda Italija, ne bude usmilila. Če bi pa morde zmagali, naj si nikdar ne domišljujejo, da jim bodo pustili prilastiti si kake slovanske pokrajine. — V Atinjah so ministrom okna pobili.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. januarja.

Avstrijske dežele.

Odpoved naših ministrov so cesar sprejeli s pristavkom, da imajo dosedanji ministri poslovati tako dolgo, dokler ne bude izvoljeno novo ministerstvo. Obširneje o tej reči govori naš dopis z Dunaja v današnjem listu. „N. fr. Presse“ je že uni teden pisala, da se državni zbor ne bude vdal, če hoče res ljudstvo zagovarjati. V poslaniških krogh se govori, da novo ministerstvo bude zopet postavil knez Adolf Auersperg, vendar se bodo prej še poprašali Rechbauer, Herbst in Kellersperg. Glavni vzrok temu, pravijo, je ta, da bi vsled odpovedi dosedanjih ministrov ne bilo primorano odstopiti še ogersko ministerstvo, ker bi sicer tudi grof Andrassy prišel v nevarnost. Rechbauer je bil že v soboto dve uri pri cesarju, pa boje še najzvestejim prijateljem razgovora svojega z vladarjem ni razodel. Tudi naš dopis govori o tem, da bi utegnulo ostati dosedanje ministerstvo, kar bi bilo tudi zelo verjetno, če bi njegov najglavnejši ud, g. Lasser, ne bil za smrt bolan, in se bo moral, če tudi ozdravi, vsled te bolezni odpovedati vsemu težavnemu delovanju. Tudi bodo hoteli to priliko morebiti porabiti za to, da Čehe privabijo v državni zbor, česar bi pa dosedanje ali njemu enako, ali še bolj ustavoverno ministerstvo gotovo ne doseglo.

V državnem zboru je v soboto ministrijski predsednik naznanil, da so cesar sprejeli odpoved ministrov. Poslanecv kakor tudi poslušalcev se je bilo nenavadno dosti zbralo, ker je vse pričakovalo omenjenega naznanila, ki je naredilo tako močen vtis na po-

slance, da je predsednik Rochbauer takoj sklenil zborovanje in prihodno sejo odložil na jutranji dan. Med poslušalci v diplomatični loži je bil tudi dr. Smolka, kterega so cesar poklicali na Dunaj, da natančno pozvedo in prešetajo vse razmere, preden izvolijo novo ministerstvo. Tudi grof Taaffe je bil pri cesarju.

Madjar o Madjarih. Baron Tiath, bivši veliki župan vesprimski, je izdal knjigo svojih uspomenov. V onej zanimivej knjigi pripoveduje on tudi o nekej skupščini madjarskih odličnjakov pri grofu Szecheny u jeseni l. 1839, koja se je bila sošla z namenom, da se pogovori o tem, kako bi se osnovala stranka, ki bi polagoma, a z gotovim napredkom, ozko se naslonivši na Avstrijo, pospeševala blagostanje Ogorske. Szecheny je risal z živimi bojami uborno stanje Ogorske in kazal, kako bi mogla še do večega priti. A njegove besede so ostale glas upijočega v puščavi in dan za dnevom se je krepčala Košutova radikalna stranka, težeča za odločenjem Ogorske. Govor Szechenyjev je tako važen za sedanje okolnosti, da ga je vredno v kratkem priobčiti: Ko ogersko plemstvo nema več prilike braniti domovine od Turka in Tatara, — ko so prve družine cele dežele po jeziku in običajih ponemčene, — ko Ogorska pri obstoječih socijalnih in političnih odnošajih ne more stopiti v kolo kulturnih držav Evrope, — ko je naš narod neodgojen, neveden in len, — ko nobena vlada, niti pri najboljih namerah, ne more za nas nič učiniti, ker se najplemeniteje intencije razbijejo ob našo mržnjo in našo nehajnost, — ko naše župnijske skupščine niso vrelec občnega blagra, nego brlog nevolje in nasilja, — ko je naše pravosodje tako počasno, da se naj bolj navadne in naj bolj jasne reči vlečejo po deset let, — ko se po naših cestah ne da voziti, — ko nemamo niti obrta, niti trgovine, niti kredita, — ko razbojniške čete povsodi uničujejo javno varnost — ko smo latinski jezik prognali iz svojih razprav in uvedli jezik madjarski, kojega nihče ne razume, — ko pri nas nemajo vspeha niti znanosti niti umetnosti, vsaki pa, kateri je kaj kaj boljšega videl, gre po zimi v ptujo mesta, po leti pa v ptuje kopelji — če prevdarimo vse to, je naše stanje ne samo žalostno, temuč prav neznosno. Neumno je nadjati se, da more Ogorska tako dalje obstati; neumno je verovati, da se po tej poti da napredovati, ker nemamo ljudskih šol, ali pa prav slabe; neumno je misliti da more Ogorska obdržati svojo samostalnost, — a potrebno je, da se tudi naš narod odreče vsem domišljijam, da se probudi k novemu življenju, da se Štefanova krona stopi z avstrijsko carsko krono in mi prejmemo zapadno kulturo. Tako je govoril Štefan Szecheny leta 1839.

Vnanje države.

Papežev državni tajnik kardinal Simeoni oporeka temu, da je Humbert za očetom nastopil vlado kot kralj italijanski in ne samo sardinski, ter je dotično pismo razposlal vsem nuncijem s pristavkom, da naj ga izroče vladam, pri katerih so nastavljeni.

Izvirni dopisi.

Iz Novomeške okolice, 25. januarja. (O volitvah za kupčijsko zbornico) Pri nas ni dobil župan izkaznic za razdelitev med volilce, ampak predvčerajšnjim jih je nosil in delil občinski sluga, ki pa rajši poslušča druge gospode, kakor županovo besedo. Kakor pri zadnjih glasovitih volitvah je ta brič tudi letos nemčurske kandidate nevednim

volilcem ponujal in s silo izkaznice in glasovnice nazaj jemal, rekši, da jih ne sme volilcem pustiti, ampak okrajnemu glavarstvu nazaj odrajtati, ktero jih mora samo v Ljubljano poslati, ne pa kdo drug. Kako so se podpisni vršili, če volilec ni pisati znal, in kako se je ravnalo z glasilnicami, na kterih so bili narodni kandidatje zapisani, tega ne bodem preiskoval, in opomnim le na to, kako se je pri zadnjih volitvah pred 2 leti delalo. Tudi se govori, da niso vsi obrtniki glasovnic dobili. Ali niso bili v zapisniku ali kali? Dokler se bo tako delalo, ni mogoče, da bi kedaj zmagali, ker ima nasprotna stranka mnogo pripomočkov, kterih narodna nima, in ki so marsikterega volilca prestrašili ter jih pripravili, da so se nasprotni kandidatje vpisovali. Priporočali smo volilcem, ki pisati ne znajo, naj vzemo glasovnico ter prinesó k zanesljivim domačim ljudem, da bi prava imena nanje zapisali, pa raznaševalec je hotel brž glasovnico nazaj imeti. Žalostna nam majka!

Z Dolenjskega 25. januarja. (Volitve. Potres.) Pole, na kterih je izkaznica i glasovnica za volitev v kupčijsko in obrtnijsko zbornico, so se pri nas nekterim 23. t. m. po občinskem slugu izročevale. Pa glejte, občinski sluga nosi zraven glasovnic tudi listek, na kterem so nemčurski kandidati v nemškem i slovenskem jeziku natisnjeni. Tedaj je nemčurjem zdaj zopet slovenski jezik potreben, ko po hinavsko lovijo ljudi na limanice! Slugu je naročeno, da naj volilci kar podpišejo, da naj pa pole koj zopet seboj vzame, ker se mudi — i tako so jih nekaj že vjeli. Eden si je pa vedar-le mislil, da bi to vtegnila kaka prevara biti, zato ni hotel prec izkaznice izročiti, da-si jo je bil že podpisal. Vprašam Vas tedaj, kaj je storiti, ker bi on rad narodne kandidate volil, ktere celo osebno po zna kot vrle možake? (Une naj zbrise in naše domače kandidate zapiše. Vred.)

Ravno zdaj 1/2 12 dopoldne, ko sem to spisal, je bil potres, da so vsa okna drgetala. Eno uro poprej sem tudi čutil neko potresanje, a mislil sem, da kak posel kaj premetava.

Z Dunaja 26. januarja. (Odpoved ministerstva.) Ministerski predsednik je v današnjem državnem zboru naznanil, da je ministerstvo dalo svojo odpoved, in da so presviti cesar to odpoved sprejeli. Mi bi se tega veselili če bi vedeli, da je ta njih volja resna; veselili bi se iz srca, če bi res odstopili slovanskemu človeku malo priljubljeni državnik. Pa bojimo se, da je to le umetno osnovan načrt, s kterim hočejo zbornico prisiliti, da bi pritrdila njihovim nasvetom. Glavna reč se vrí okoli kave in petroleja. Državna zbornica neče privoliti zvišane colnine za kavo in petrolej, ker bi se potem te dve jako potrebni reči preveč podražile! Ministerstvo pa se je nasproti ogerski vladi zavezalo, da hoče za to skrbeti, da se bo ta colnina v naši zbornici sprejela. Ker svoje dane besede vsled ugovora državnih poslancev ne more izvršiti, je tedaj izročilo svojo odpoved ter ravnalo le po izgledu ogerskega ministerstva. Ko namreč Ogri s svojo banko niso mogli prodreti, odstopil je Tisza s tovariši; izkali so drugo ministerstvo, pa ga niso dobili, ker noben Madjar ni hotel postati minister in vzeti na se odgovornosti, da je hotel domovini škodovati, samo da bi mogel minister postati.

Ko bi sedaj naša zbornica pri svojem prvem sklepu ostala, da ne dovoli zvišane colnine, zgodilo se bo pri nas tako: noben ustavoverec ne bo hotel prevzeti vlade, vedoč, da

ustavoverci, ki tem ministrom v tej zadevi niso hoteli volje spolniti, je tudi novemu ministerstvu ne bodo. Vradni listi so že nektereokrati omenili, da utegne zopet Hohenwart postati minister. Pa za njega je v sedanjih razmerah še težje, in skoraj nemogoče prevzeti vlado s to pogojo, da naj madjarskim terjatvam v zbornici zadobi večino. Sedanji državni zbor bi se moral razpustiti, kar mu nekteri res tudi prerokujejo, ali če potem tudi pride njemu vdana večina, ki bi nasvete vladine sprejela, očitali bi mu ustavoverci dan na dan, da je kriv novega ponižanja pred Madjari, da je on kriv zvišenih davkov, da je predal koristi cisaljtanske Madjarom, samo da je mogel postati minister. Tega si pa mož kakoršen je Hohenwart ne bo dal dan za dnevom očitati, kakor je sploh on in njegova (pravna) stranka najmenj vneta za to, da bi se Madjarom še večje koncesije (privolitve) delale. Preden on pride do krmila, mora pasti tudi Tiszavo ministerstvo na Ogorskem, o kterem nekteri listi res že naznanjajo, da pojde za našim v krtovo deželo, in še le potem bode nekoliko mogoče madjarskim terjatvam se ustavljati. Če je tedaj samo kava sedanje krize kriva, in če iščejo takega ministerstva, ki bi se Madjarom udalo in državno zbornico za se pridobilo, potem ni misliti, da bi bil Hohenwart izbran, ali pa da bi on hotel prevzeti to nalogo. Vradni listi pač strašijo ustavoverno stranko s Hohenwartom in s Čehi, pa to se vselej zgodi, kedar je ministerstvo v zadregi, in kedar se skuša zbornica postaviti na lastne noge. Hohenwart je bil še zmirom tisti bav-bav, kateri je ministerstvu večino pridobil, kedar jo je potrebovalo. Zato tudi sedaj ne pričakujemo nič posebnega: Poljaki in klub levega središča so že obljubili ministerstvu svojo podporo, klub levice se zaradi „lepšega“ še nekoliko brani, pa je že veliko odjenjal, in hoče od kave že dovoliti 20 namesto 24 gold. colnine; razložek je tedaj le še 4 glđ. Strah pred Hohenwartom bo pa morebiti omečil srca „ljutih“ levčnjakov toliko, da bodo primaknili še tiste 4 goldinarje, in zopet bo veliko veselje v Izraelu, ministerstvo bo rešeno, vstava bo rešena, čast bo rešena, Hohenwart bo zopet za nekaj časa „panan“, Ogri pa si bodo tudi roke menciali, češ, „zopet smo enkrat Švabe v kozji rog vgnali! Mi ubogi davkoplachevalci pa se bomo odvadili kave, ker se bo precej podražila, da je ne bo več vsakdo zmogel in namesto petroleja bomo začeli zopet s trskami svetiti! „To bo silen gospodarsk napredek — istinito ein nie geahnter volkswirtschaftlicher Aufschwung!“ (frazza iz predkrahovskih časov.)

Domače novice.

V Ljubljani 29. januarja.

(Matica slovenska) bode imela 13. februarja svoj občni zbor in volila tudi 16 novih odbornikov. Ker je pri vsakoršnih volitvah vsacemu volilcu po godu, ako ve, koga volijo drugi, dogovorilo se je več Matičarjev sledečih 16 gospodov priporočati za odbornike „Matice slovenske“, med katerimi jih je 9 že zdaj v odboru bilo, 7 pa je novih namesti onih, ki so se odpovedali odborstvu. Priporočajo se ti-legg.: Dr. Jarc Anton, bivši deželni šolski nadzornik; Kozler Peter, posestnik; Krisper Valentin, posestnik; Močnik Matej, učitelj v 1. mestni šoli; Zupančič Vilbald, prof. v izobraževališču za učiteljice; Robič Luka, deželni poslanec; Vilhar Ivan, trgovec; Kržič Anton, katehet v nunskih šolah; dr. Zupanec Jernej, bilježnik; dr. Štampihar Valentin, odvetniški koncipijent;

Erjavac Franjo, prof. više realke v Gorici; Marušič Andrej, prof. gimnazije v Gorici; Šuklje, prof. gimnazije v Wiener-Neustadtu; Majcigar Janez, prof. gimnazije v Mariboru; Parapat Janez, župnik na Vranji-peči; Žolgar Miha, prof. gimnazije v Celji. Ker ima poleg znanstvenih zadev odbor tudi gospodarska, blagajniška in računsko opravila, zato potrebuje „Matica“ različnih moči. S tega stališča priporočajo se navedeni gospodje z željo, da bi jih kolikor mogoče volili vsi in glasov preveč ne cepili. Se ve, da voli lni listi morajo lastno ročno podpisati biti od volilcev in pa pred občnim zborom le-sem poslani.

(Seja mestnega odbora 25. t. m.) se je vdeležilo z županom 19 odbornikov. Župan prebere poslovilno pismo bivšega finančnega vodja pl. Possanerja. Kanal v Krakovem se potrudi ravno tako most čez Gradašco, čez mali graben in kanal na Št. Peterskem predmestju. Les za mestne potrebe bode za to leto preskrbljeval g. Karl Tavčar. — Glede mestnega zemljišča na gradu se je po dolgem razgovoru sklenilo, da se reč izroči magistratu, ki naj izdela načrt, kako bi se ta prostor lepo vredil po zgledu parka za sprehajališče. Tudi se je sklenilo z oskrbništvom kaznilnice se pogovoriti, da bi nekoliko gledalo na zemljišče na gradu in varovalo dotična zemljišča. — V drugem polletju l. 1877 izplačene talije se vzamejo na znanje. — Dva dolgova iz prejšnjih časov se zbršete. — Nekemu posestniku, ki je kupil nekdanje burgarske dele, se dovoli, da sme na dolgu ostalih 400 gl. poravnati še le koncem tega leta, dotlej pa mora plačati 6% obresti.

Na interpelacijo Potočnikovo glede snazjenja dimnikov odgovarja župan, da so se saje po dimnikih požigale, katerih ni bilo lahko mogoče omesti, samo da se je to prej naznanilo na rotovžu in čuvajem na gradu. Zdaj pa se bode zaukazalo, da morajo vselej posebnega dovoljenja prositi in bo še le komisija ogledala, ali se jim to dovoli ali ne. Dimnikarji morajo nadzorovati svoje pomočnike in dečke, zato so se vpeljale zapisne knjižice, skrbelo se bo pa, da si dimnikarji napravijo tudi še splošen zapisnik, kedaj in kje se je kak dimnik snazil. Največ pa v tem oziru za varnost pred ognjem lahko storé gospodarji, ki naj malomarne dimnikarje naznanijo na rotovžu, da jih lahko kaznujejo.

(Protest okrajnemu glavarstvu) je 26. t. m. poslalo okoli 20 obrtnikov vipavskih (v trgu), ker niso dobili še izkaznic za volitev v trg. zbornici, med njimi tudi narodni trg. g. Ditrih ki spada v drugi oddelek volilcev; še celo župana (strojarja) so pozabili. Zakaj, si lahko mislite. Pozor rojaki!

(Slovensko gledališče). Preteklo nedeljo predstavljale ste se v deželnem gledališči igri „Doktor in frizer“, pa „pes in mačka“. Venec večera si je zaslužila gospa Odijeva, katera nam je v prvoimenovani igri prav krasno zapela. Imela je ta večer posebno dobro grlo, in občinstvo jo je navdušeno pohvalilo, ter dvakrat na oder poklicalo. Moški zbor pa se je v prvem dejanju nekoliko lovil. Gospod Kocelj je gozdarja tudi prav dobro predstavljaj, vendar bi ga bili raje videli nekoliko starejega, malo osivelega. Tudi gospod Šušteršič je bil dobro pri volji, šlo mu je vse prav zlahka, igral je ta večer prav dobro. Sploh je šla igra „doktor in frizer“ prav gladko izpod rok, in vsakemu sme žal biti, kdor je ni šel pogledat. Druga igra „pes in mačka“ nema nič dejanja, se plete v samih pogovorih, ter bi zamogla postati dolgočasna, ko bi bile obojni vlogi v

manj spretnih rokah. Pa gospod Schmidt in gospica G. Nigrinova sta to dramatično epizodo z elegantnim igranjem zanimivo storila. Hiša je bila precej — prazna; dobra prestava je bila mnogobrojnejšega občinstva vredna!

(„Brencelj“) Št. 2., ki je soboto 26. t. m. prišla na svetlo in bila vseskozi dobro zabeljena, je pograbila previdna državna policija zavoljo članka „Pavliha“, v katerem se šaljivo popisuje zadnje dogodbe v vojski na jugu. Nam in drugim se ta popis ni nikakor spodtekljiv zdel. Zato bo, da se naročniki nekoliko odškodujejo, prišla 3. št. že brž te dni s prilogo na svetlo.

Razne reči.

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Čast. g. Jož. Sorglehner je postal župnik pri Materi božji v Puščavi. — V krški škofiji je umrl č. g. Janez Raupl, kanonik pa stolni župnik v Celovcu 71 let star. R. I. P.

— Vabilo k Vodnikovi slovesnosti katero napravi narodna čitalnica novomeška dné 2. februarja 1878 v dvorani prvega Narodnega doma. Program. Rohrmann. „Himna na Vodnika“, moški zbor. 2. Slavnostni govor. 3. F. Rode. „Quarteto op. II.“ a) Moderato. 4. Nedved. „Želje“, baritonsolo z glasovirom. 5. Boildieu. „Dame blanche“, ouvertura za štiri roke na glasoviru. 6. Autore ignoto. „Večerna“, četverspev. 7. Allard. Koncertna fantazija o Donizetti-jevi „Favoriti.“ 8. Mendelssohn. „Pozdrav“ dvospev za sopran in bariton. 9. F. Rode. „Quartetto op. II.“ b) Adagio, c. Finale. 10. Heidrich. „Jadransko morje“, moški zbor. Po dovršenem programu: Sijajni Ples. Vabilo velja za vstopni list. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Odbor.

— Iz Gradca se nam 27. t. m. piše, da dijaki italijanske narodnosti na Graški univerzi, o katerih smo zadnjič poročali, da so kraju Humbertu poslali telegram, so bili zaradi te lahonske demonstracije obsojeni vsak na 48 ur zapora. —

— Časnikov v Parizu l. 1877 ni izhajalo nič manj kot 836 (l. 1875 pa 754); izmed njih je političnih dnevnikov 51, tednikov 14; med temi časniki je 49 bogoslovskih, 66 juridičnih, 85 kmetijsko-gospodarskih, 20 geografičnih, 50 učeno-slovstvenih, 56 posvečenih umetnostim, 68 modnih, 77 tehnologičnih, 75 medicinskih, 43 prirodnoznanjskih in matematičnih, 22 vojaških itd. Najdražji časnik je „L' Art“, ki velja 120 fr. na leto, naj boljši kup je pa „La bonne pensée“ versk list, ki velja 60 santimov (23 kr.) za celo leto. Naj stareji med njimi „Journal general d' Affiches“ je nastopil 216 leto, najbolj razprostranjen je pa — „Petit journal“, ki se tiska vsak dan v 300.000 iztiskih. Vsako leto se porodi v Parizu nad 100 novih časopisov in zelo toliko jih pogine „v borbi z ravnodušjem občinstva“. Novih knjig je prišlo l. 1877 na Angleškem 6000 na svetlo, če se všetejejo vse na novo tiskane stare knjige. Največ je bogoslovnih, namreč 485, potem pa lepoznanjskih 445.

— Rojanska čitalnica je v nedeljo 27. t. m. napravila besedo s prav mičnim programom, ki nam je pa došel prepozno, da bi ga bili mogli objaviti v zadnjem listu.

Poslanica.

Neki davkoplačevalec v „Tagblattu“ v imenu več drugih (?) narodnim mestnim odbornikom jako v zlo šteje, ker so se zadnji tajni seji umaknili. Kakor smo slišali, storili so to

ravno zaradi davkoplačevalcev. Na dnevnem redu tajnih sej so navadno nagrade ali remuneracije, denarne podpore itd. Narodni odborniki so se že večkrat odločno ustavljali takim nasvetom ter povdarjali, da naj se remuneracije ne dajejo za opravila, ktera je kdo vsled službe svoje dolžan opravljati, ker naše mesto ni tako bogato, da bi zamoglo po nepotrebnem denar trositi in je treba davkeplačevalce kar je najbolj moč varovati. Pa ker so v manjšini, je bilo vse njihovo oporekanja zastoj. Da bi tedaj ne bili sodeležni tega ravnanja, jim ne ostane družega, kakor takih sej se ne vdeležiti. S tem nikakor nočeje nasprotni stranki kljubovati; ona je v večini, ter zamore storiti in skleniti kar hoče, naj bodo narodni odborniki navzoči ali ne. Za zgolj statiste pa ji v takih tajnih sejah nočejo biti. Če hočejo tedaj naši nasprotniki milosti deliti, to svobodno lahko store, vendar je potrebno, da jih pride k takim sejam zadostno število, ter jih ne ostane skoraj polovica doma, ali pa naj tudi take reči stavijo nadnevni red javnih sej.

Tudi neki davkoplačevalec, kteremu ni vse eno, kako se z mestnimi denarji ravna.

Eksekutivne dražbe.

29. januarja: 1. Fik iz Crngroba, v Loki. 1. Jankovič iz Hrastovca, v Mokronogu. 1. Perneve, 1. Lereherjeve reči v Ljubljani. 1. Zorž iz Slapa, 1. Kodela iz Dolgih Poljan, 1. Bizjak iz Goč, 1. Lokar iz Šturje vsi v Vipavi.

30. januarja: 1. Bernik iz Stare loke, v Loki. 3. Švajger in 1. Stubler iz Bušine vasi, 1. Krašovec iz Malih lesec, vsi v Metliki. 1. Furlan iz Mauč, 1. Jamšek iz Goč, oba v Vipavi. 1. Kozjek s Klanca, v Kranji. 1. Smukavec iz Bistrice, v Radolici. 3. Bučar iz Št. Ruperta, v Mokronogu. 1. Štrumbelj iz Dolenjega Gola, 1. Ljubič iz Dolenje Slivnice, oba v Ljubljani.

Umrlí so:

Od 23. do 25. januarja: Neža Tomič, hišnica 85 l., za vtriplj. pljuč. Franc Toreli, mizar 18 l., za jetiko. Neža Pogačnik, gostinja 65 l., za vodenico. Jožef Trošt, gostać 82 l., za prehlajenjem. Marija Meni, del. 48 l., za pljučnico. Ludvik Koller, zaseb. o. 5 l., za vodenico.

Loterijske številke 26. janaujra.

V Trstu: 6, 78, 29, 31, 24.
V Lincu: 62, 83, 8, 11, 49.

Telegrafične denarne cene 28. januarja

Papirna renta 64.35 — Srebrna renta 67.30 — Zlatarenta 75.30. — 1860letno državno posojilo 114.80 Bankinske akcije 812 — Kreditne akcije 221.75 — London 118.55 — Srebro 102.90. — Čes. kr. eskini 5.55. — 20 frankov 9.41 $\frac{1}{2}$.

Izveden kovač,

ki podkovanje konj dobro umé in je izurjen v družih kovaških delih ter bi znal zraven tudi ključavnčarska dela opravljati, se jemlje v službo kot domač kovač pri nekem velikem gospodarstvu. (1)

Ponudbe s pogoji in spričali sprejemlje v naznanilni vradnji Franc Müller v Ljubljani v gosposkih ulicah hiš. št. 6.

Za šiviljska dela

vsake vrste, posebno perilna, za ženske in moške, so priporočla častitemu občinstvu podpisana. Naročila iz dožele se lepo in cenó ter naglo izvršujejo. Preskrbuje se tudi gladenje (pegljanje) perila vsake vrste. (2)

Marija Aléšovec,

ključavnčarske ulice št. 3 v Ljubljani.